

[Hem](#) > ... > [Dina Rättigheter](#) > [Minderårigas Rättigheter Vid Domstolsförfaranden](#) > Croatia

Minderårigas rättigheter vid domstolsförfaranden

Innehåll inlagt av

Kroatien

Kroatien

Barns rättskapacitet

Barn i Kroatien har rättskapacitet (förmågan att ha rättigheter och skyldigheter), och processbehörighet (förmågan att uppträda som käre eller svarande i rättsliga förfaranden). Barn får endast befogenhet att utföra rättshandlingar (kapacitet att ingå avtal samt den rättsverkan som normalt sett träder i kraft vid 18 års ålder) om de ingår äktenskap, blir föräldrar (från 16 års ålder) eller ingår anställningsavtal (från 15 års ålder).

Tillgång till särskilda förfaranden

Följande berörda parter får delta i brottmålsprocesser där barn är inblandade:

- Barnombudsmannen (*pravobranitelj za djecu*).
- Specialiserade polistjänstemän vid inrikesministeriet som är utbildade för att arbeta med barn som utsatts för och begått brott.
- Ungdomsdomstolar och domare i brottmålsprocesser som rör barn.
- Allmänna åklagare för ungdomar vid åklagarmyndigheten.
- Specialiserade advokater för förfaranden som rör barn. De utses, när så krävs, av domstolens ordförande från den förteckning som tillhandahålls av det kroatiska advokatsamfundet (*Hrvatska odvjetnička komora*) (vanligtvis som försvarsadvokater).
- Socialarbetare, som har en stor roll i brottmålsprocesser som rör barn.
- Särskilda barnkliniker och barnsjukhus.
- En mängd specialiserade icke-statliga organisationer, sakkunnigbiträden som inte är jurister (på ungdomsdomstolarna och åklagarmyndigheten), volontärer osv.

Barn och minderårigas (upp till 23 års ålder) deltagande i domstolsförfaranden i mål där barnet är gärningsperson regleras av lagen om ungdomsdomstolar (*Zakon o sudovima za mladež*).

Lokala domstolar (*općinski sudovi*) genomför civilrättsliga förfaranden, även sådana som rör barn, eftersom inga särskilda domstolar har inrättats för att endast handlägga tvister som rör barn och minderåriga. Lokala domstolar är behöriga att döma i första instans i mål som rör underhåll, huruvida ett äktenskap har ingåtts, annullering av äktenskap och äktenskapsskillnad, fastställande eller bestridande av faderskap eller moderskap samt vårdnaden om barn och föräldrans ansvar.

Centraler för social omsorg (*Centri za socijalnu skrb*) är offentliga organ som verkar för att skydda och stödja barn. De kan ha inflytande över domstolsbeslut. I domstolsförfaranden kan en central för social omsorg ha rättslig status som part i målet, eller delta som intervenient. Eftersom dessa centraler spelar en viktig roll för att skydda barn i rättsprocesser har de getts olika möjligheter att förespråka barnets bästa.

Barnombudsmannen är en oberoende myndighet som endast ansvarar inför parlamentet. Ombudsmannens syfte är att skydda, övervaka och främja barns rättigheter och intressen.

Inga särskilda domstolar eller institutioner har inrättats för att enbart behandla barns och minderårigas

rättigheter i administrativa förfaranden. Förvaltningsdomstolarna (*upravni sudovi*) har allmän behörighet att avgöra alla förvaltningsrättsliga tvister, inbegripet sådana som rör barn/minderåriga.

Alla behöriga myndigheter som deltar i brottmålsprocesser som rör barn eller minderåriga i egenskap av svarande eller brottsoffer måste agera skyndsamt för att slutföra sitt arbete så snabbt som möjligt. Enligt lagen om ungdomsdomstolar (*Zakon o sudovima za mladež*) är straffrättsliga förfaranden mot ungdomar eller som rör barns rättsliga skydd betraktas som brådskande och måste inledas – och relevanta beslut måste fattas – utan onödigt dröjsmål. Domstolsförfaranden mot ungdomsbrottslingar samt undersökningar och förfaranden som utförs av polis och allmänna åklagare betraktas som brådskande.

Förseningar vid verkställighet av påföljder mot ungdomar ska minimeras och domstolens ska inleda sådana förfaranden utan onödigt dröjsmål, efter att domstolsavgörandet vunnit laga kraft och om det inte finns några rättsliga hinder för att verkställa dem.

Förfaranden där ett barns personliga rättigheter ska avgöras betraktas som brådskande, och den första förhandlingen ska hållas inom femton dagar från det att förfarandet inleddes. Beslut i förfaranden om interimistiska åtgärder, vårdnad av och ett personligt förhållande till barnet samt överlämnande av barnet ska meddelas och delges inom trettio dagar från den dag förfarandet inleddes. En domstol i andra instans ska meddela och delge domen inom trettio dagar från den dag överklagandet mottogs.

I enlighet med straffprocesslagen (*Zakon o kaznenom postupku*) har barn och minderåriga i egenskap av brottsoffer rätt att höras, vittna och delta i brottmålsprocessen. Barn och minderåriga har dessutom rätt att få information om alla relevanta fakta, att lämna in bevis gällande brottet och brottmålsprocessen, samt att överklaga. De har rätt att ställa frågor till misstänkta, vittnen och sakkunnigvittnen under domstolsförhandlingar och att lämna kommentarer och förklaringar beträffande sådana vittnesmål.

I praktiken utvärderar specialisterna som deltar i förfaranden om skydd av barn vad som ligger i barnets bästa. De kan föreslå åtgärder för skydd av barn till domstolen. Utvärderingen av barnets bästa grundas på principer och arbetsmetoder som används av socialarbetare, psykologer, lärare och andra.

För att säkerställa överensstämmelse med Europakonventionen om utövandet av barns rättigheter kan en domstol utse en särskilt ombud för barnet om personen med föräldraansvar inte är bemyndigad att företräda barnet på grund av en intressekonflikt. Vanligtvis är ett sådant ombud en advokat med relevant erfarenhet av rättsprocesser som rör barn. Särskilda ombud kan utses i vissa familjerättsliga processer som gäller omhändertagande av ett barn eller en minderårig, mål om äktenskapsskillnad och adoptioner, samt i mål som rör skyddandet av barns personliga rättigheter och intressen.

Att skydda barnets bästa är en av principerna i Kroatens författning. I denna anges bland annat att föräldrar har ansvar för sina barns uppfostran, välfärd och utbildning och ansvarar för att säkerställa att barnen utövar sin rätt till en fullständig och harmonisk utveckling. Enligt tillämplig lagstiftning måste staten särskilt uppmärksamma föräldralösa barn och barn som försummas av sina föräldrar. Alla har dessutom en skyldighet att skydda barn och att informera behöriga myndigheter vid misstanke om att barn far illa. Ungdomar, mödrar och personer med funktionsnedsättning har rätt till särskilt skydd på arbetsplatsen. Alla bör ha tillgång till utbildning på lika villkor. Obligatorisk utbildning är enligt lag kostnadsfri.

Uppföljning av verkställighet av beslut i förfaranden som rör barn

Kroatien har antagit lagen om verkställande av påföljder för ungdomar som döms för brott och förseelser (*Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje*).

Syftet med lagen är att fastställa följande:

- Villkoren för att verkställa påföljder för barn/minderåriga i brottmålsprocesser för brott som har begåtts, särskilt fostrande åtgärder, intagning för sluten ungdomsvård och säkerhetsåtgärder.
- Villkoren för att verkställa påföljder för förseelser som har begåtts av barn/minderåriga.

Ombud från en behörig central för social omsorg spelar en viktig roll när det gäller att säkerställa att barn/minderåriga som har begått ett brott behandlas på rätt sätt.

Centraler för social omsorg ansvarar även för att kalla barn och hänvisa dem för fostrande åtgärder samt ger all information och stöd som krävs. Syftet med fostrande åtgärder är att ge ungdomsbrottslingar skydd, omsorg, hjälp, övervakning samt allmän utbildning och yrkesutbildning och på så sätt påverka deras uppfostran och övergripande personliga utveckling, och förbättra deras ansvarskänsla så att de inte begår nya brott.

De olika typerna av fostrande åtgärder är följande: reprimand från domstolen, särskilda skyldigheter (t.ex. be den skadelidande om ursäkt; åtgärda den skada som orsakats av brottet i den utsträckning detta är möjligt för barnet; regelbundet närvara i skolan; inte utebli från arbetet; närvara vid en yrkesutbildning som är lämplig enligt deras förmågor och preferenser; ta anställning och fortsätta att arbeta; använda sin inkomst under övervakning av och med rådgivning från den person som ansvarar för den fostrande åtgärden; delta i det arbete som utförs av humanitära organisationer eller lokala eller miljöskyddsrelaterade verksamheter; avstå från att besöka vissa platser eller närvara vid vissa evenemang eller vara i kontakt med vissa individer som utövar ett dåligt inflytande på dem; efter godkännande av den minderårigas rättsliga ombud få medicinsk behandling eller behandling för drogmissbruk eller annat missbruk; delta i psykosocial terapi individuellt eller i grupp vid ett rådgivningscentrum för ungdomar; delta i yrkesutbildningskurser; inte lämna sin fasta eller tillfälliga bostad under en längre tid utan godkännande från centralen för social omsorg; remittering till behörigt förarprovskontor för en utvärdering av kunskap om trafikregler; inte närma sig eller trakassera offret), ytterligare vård och övervakning; ytterligare vård och övervakning vid en fostringsanstalt under dagtid; remittering till ungdomshem, remittering till fostringsanstalt, remittering till ungdomsvårdsanstalt eller remittering till en särskild fostringsanstalt.

Sluten ungdomsvård är en särskild form av frihetsberövande vad gäller de villkor som måste vara uppfyllda för denna påföljd, dess varaktighet och syfte, samt restriktioner. Äldre barn som begår brott (minderåriga som var minst 16 men ännu inte 18 år gamla när brottet begicks) kan dömas till sluten ungdomsvård om de har begått ett brott som medför en lagstadgad påföljd om minst tre års fängelse och om fostrande åtgärder inte kan anses räcka på grund av brottets karaktär, svårighetsgrad och graden av skuld.

Barn och minderåriga som saknar rättskapacitet företräds av sina rättsliga ombud som förser dem med information om rättens beslut och verkställande av påföljder.

Under verkställighetsförfarandet har domstolen rätt att beordra skyddsåtgärder för att skydda barn eller minderåriga från onödig skada efter att utomrättsliga förfaranden har genomförts. Dessa skyddsåtgärder är följande: begränsning av olämpliga kontakter eller begränsad kontakt med en av barnets föräldrar, mor- eller farföräldrar, bröder eller systrar (eller halvbröder eller halvsysstrar), eller med barnets make eller maka.

Tillgång till rättsmedel

a) Brottmålsprocesser

Var och en har rätt att överklaga en dom som behörig domstol har utfärdat i enlighet med tillämpliga bestämmelser i straffprocesslagen. Barn eller minderåriga i egenskap av brottsoffer har – liksom den allmänna åklagaren, den svarande och försvarsadvokaten – rätt att överklaga förstainstansrättens dom. Målsäganden får överklaga domen på grund av domstolens beslut om rättegångskostnaderna eller skadeståndstalan. Om den allmänna åklagaren har tagit över åtalet från målsäganden som privat åklagare får dock den senare överklaga på alla grunder som en dom kan bestridas på.

Alla som har rätt att överklaga en dom får överklaga en dom om fastställande av straff för en minderårig, ett beslut om en fostrande åtgärd mot en minderårig eller ett beslut om att vilandeförklara förfarandet. Överklagandet ska inges inom åtta dagar från mottagandet av domen eller beslutet. Försvarsadvokaten, åklagaren, maken eller makan, en släkting i rakt upp- eller nedstigande led, en adoptivförälder, förmyndare, bror, syster och familjehemsförälder får inge ett överklagande på den minderåriges vägnar, även mot hans eller hennes vilja. Domstolen i andra instans får ändra förstainstansrättens beslut genom att utdöma en hårdare påföljd mot en minderårig endast om detta yrkas i överklagandet.

b) Civilrättsliga förfaranden

Barn och ungdomar som deltar i rättsliga förfaranden har rätt att anföra klagomål, överklaga eller väcka talan enligt de allmänna regler som fastställs i civilprocesslagen (*Zakon o parničnom postupku*) och lagen om medborgerliga skyldigheter (*Zakon o obveznim odnosima*).

Eftersom barn och minderåriga i allmänhet inte har rättskapacitet vidtar deras föräldrar eller vårdnadshavare särskilda åtgärder i deras namn och på deras vägnar i egenskap av rättsliga ombud. Barnets rättsliga ombud har rätt att företa alla processhandlingar på barnets vägnar, inklusive att inge ett överklagande. En dom som utfärdats av förstainstansrätten får överklagas och ett överklagande innebär att verkställigheten av domstolens beslut i frågan tillfälligt upphävs. Ett överklagande kan inges baserat på en betydande överträdelse av bestämmelserna för civilrättsliga förfaranden, felaktigt eller bristfälligt fastställande av omständigheterna och oriktig tillämpning av materiell rätt. Tidsfristen för att lämna in ett överklagande mot en dom i första instans är normalt sett 15 dagar från datum för mottagande av domen.

Adoption

I familjelagen (*Obiteljski zakon*) regleras adoption som en särskild form av familjevård och rättslig vård av barn som saknar tillräcklig föräldraomsorg. Detta skapar en varaktig relation mellan föräldrarna och barnet och adoptivföräldrarna beviljas föräldraansvar. Adoptivföräldrar måste vara kroatiska medborgare (i undantagsfall kan de vara utländska medborgare om detta är av särskilt intresse för barnet), minst 21 år gamla och minst 18 år äldre än det adopterade barnet. Ett barn kan adopteras gemensamt av gifta par eller utomäktenskapliga partner, av en make/utomäktenskaplig partner om den andra maken/utomäktenskapliga partnern är den andra föräldern eller adoptivföräldern och den andra makens/utomäktenskapliga partners samtycke, eller av en person som är ogift eller i ett utomäktenskapligt partnerskap.

Adoption kan beviljas upp till barnets artonde födelsedag. Ett barn får adopteras om han eller hon uppfyller de lagstadgade adoptionskraven och om adoptionen gynnar barnets välbefinnande. Ett barn som har fyllt tolv år måste ge sitt skriftliga medgivande till adoption.

Adoptionsprocessen genomförs av centralen för social omsorg på den ort där de blivande adoptivföräldrarna har sin stadigvarande eller tillfälliga hemvist.

Om adoptivföräldern är en utlänning får adoptionen endast beviljas efter förhandsgodkännande från socialministern.

Senaste uppdatering: 19/05/2021

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.